

ด่วนที่สุด

ที่ กษ ๐๓๐๔/๓๗๐

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

รหัสเรื่อง : ส 150 ๒ ก. 156

รับที่ : 81045/๙4

วันที่ : 04 ก.พ. 54 เวลา : 16:28

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๕

กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

เรื่อง การรายงานความก้าวหน้าการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง ขออนุมัติหลักการ
แผนพัฒนาเพิ่มพื้นที่ชลประทานให้เต็มศักยภาพ ๖๐ ล้านไร่

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๔๙๔ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๑

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. รายงานสรุปโครงการจัดทำแผนพัฒนาการชลประทานระดับลุ่มน้ำอย่างเป็นระบบ
(กรอบน้ำ ๖๐ ล้านไร่) จำนวน ๑๐๐ เล่ม
๒. สรุปประเด็นความเห็นของหน่วยงานต่างๆ เกี่ยวกับแผนพัฒนาเพิ่มพื้นที่ชลประทาน
ให้เต็มศักยภาพ ๖๐ ล้านไร่ ตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๐
จำนวน ๑๐๐ ชุด

๑. ความเป็นมา

ตามหนังสือที่อ้างถึง คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการ เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๐ ที่จะให้มีการพัฒนาเพิ่มพื้นที่ชลประทาน แต่ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์นำเรื่อง ขออนุมัติหลักการแผนพัฒนาเพิ่มพื้นที่ชลประทานให้เต็มศักยภาพ ๖๐ ล้านไร่ ไปพิจารณาทบทวนให้รอบคอบเหมาะสม โดยคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้ครบถ้วน เช่น ผลกระทบสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วม การยอมรับและตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและประชาชนในพื้นที่ เป็นต้น ทั้งนี้ ได้รับความเห็นของกระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานงบประมาณ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องไปประกอบการพิจารณา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและมีความยั่งยืน

๒. ผลการดำเนินงาน

บัดนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมชลประทาน ได้ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้น มีความก้าวหน้าสรุปได้ดังนี้

๒.๑ กรม ...

๒.๑ กรมชลประทานได้จัดตั้งคณะทำงานโครงการจัดทำแผนพัฒนาการชลประทานระดับลุ่มน้ำอย่างเป็นระบบขึ้นมา เพื่อพิจารณาปรับปรุงแผนพัฒนาการเพิ่มพื้นที่ชลประทาน โดยพิจารณาบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการชลประทาน และได้รวบรวมข้อมูลด้านศักยภาพความเหมาะสมของดิน การใช้ที่ดินในภาคการเกษตร ข้อมูลโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่ได้ดำเนินการก่อสร้างไว้แล้ว แต่ยังมีได้มีการพัฒนาระบบชลประทานตามศักยภาพ และข้อมูลโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่สามารถตอบสนองความต้องการของเกษตรกรในอนาคตได้

๒.๒ กรมชลประทานได้เสนอผลการดำเนินงานในการปรับปรุงแผนพัฒนาการเพิ่มพื้นที่ชลประทานให้เต็มศักยภาพ ๖๐ ล้านไร่ ต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติเพื่อทราบแล้ว เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ โดยสรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาการชลประทานระดับลุ่มน้ำอย่างเป็นระบบ (กรอบน้ำ ๖๐ ล้านไร่) ดังนี้

๒.๒.๑ กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและบริหารจัดการน้ำ โดยแยกเป็นมาตรการด้านการใช้สิ่งก่อสร้าง และมาตรการด้านการบริหารจัดการ กล่าวคือ

๑) ด้านการใช้สิ่งก่อสร้าง เน้นการพัฒนาโครงการและการใช้น้ำในลุ่มน้ำเป็นสำคัญ ก่อนที่จะพิจารณาแนวทางการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำในอันดับถัดไป โดยจะเน้นเฉพาะในพื้นที่ที่ประสบภาวะขาดแคลนน้ำและอุทกภัยก่อน จะเป็นการดำเนินงานโดยการพัฒนา แบ่งตามประเภทของอาคารชลประทาน ได้แก่ อ่างเก็บน้ำ ฝาย ประตูระบายน้ำ เขื่อนระบายน้ำ ระบบสูบน้ำด้วยไฟฟ้า แก้มลิง โครงข่ายน้ำ ระบบส่งน้ำ ระบบระบายน้ำ รวมถึงการปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพโครงการชลประทานเดิม และระบบคันคูน้ำในระดับไร่นา

๒) ด้านการบริหารจัดการ เป็นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี การประสานงานกับภาคส่วนต่างๆ รวมถึงการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งกักเก็บน้ำ และโครงการชลประทานภายในลุ่มน้ำและระหว่างลุ่มน้ำ ซึ่งมีแผนการดำเนินงาน ได้แก่ การปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจัดการน้ำ การใช้ระบบโทรมาตรเพื่อติดตามและคาดการณ์สถานการณ์น้ำ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน ตรวจสอบความปลอดภัยเขื่อนและอาคารชลประทานที่มีอยู่ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการเกษตร รวมถึงการบูรณาการข้อมูลโครงการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๒.๒ กำหนดแผนการดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำ เป็น ๓ ระยะ คือ แผนระยะสั้น (ก่อสร้างในปี พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๕) แผนระยะกลาง (ก่อสร้างในปี พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๖๐) และแผนระยะยาว (ก่อสร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นต้นไป) โดยแผนระยะสั้นจะเป็นแผนงานที่มีความพร้อมสามารถก่อสร้างได้ทันที ส่วนแผนระยะกลางและระยะยาวจะเป็นแผนงานที่ยังอยู่ระหว่างการศึกษาความเหมาะสมของโครงการ ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และการดำเนินการด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งกรมชลประทานจะได้เร่งรัดการดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ต่อไป

๒.๒.๓ จากแผนการพัฒนากลลประทานอย่างเต็มศักยภาพดังกล่าว คาดว่าจะสามารถเก็บกักน้ำได้เพิ่มเติมอีกประมาณ ๒๖,๖๐๓ ล้านลูกบาศก์เมตร และมีพื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้นอีกประมาณ ๓๔.๐๔ ล้านไร่ เมื่อรวมกับปริมาณน้ำเก็บกักและพื้นที่ชลประทานที่มีอยู่ในปัจจุบันจะทำให้ประเทศไทยมีแหล่งเก็บกักน้ำไว้ใช้ ๑๐๒,๙๗๓ ล้านลูกบาศก์เมตร หรือประมาณร้อยละ ๕๒ ของปริมาณน้ำท่าในประเทศ และถ้าสามารถดำเนินการได้ตามแผนจะทำให้มีพื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้นเป็นทั้งสิ้น ๖๒.๔ ล้านไร่

๓. ปัญหาและอุปสรรค

๓.๑ ปัจจุบันยังขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่มีภารกิจและรับผิดชอบเรื่องการพัฒนาและบริหารจัดการน้ำ ซึ่งอาจส่งผลให้การกำหนดแผนงาน/โครงการเพื่อการพัฒนาเพิ่มพื้นที่ชลประทานให้เต็มศักยภาพมีความซ้ำซ้อนกัน

๓.๒ มีปัจจัยหลายอย่างที่มีผลต่อความสำเร็จของการจัดทำแผนงาน/โครงการพัฒนาแหล่งน้ำให้เต็มศักยภาพ เช่น ความเหมาะสมด้านวิศวกรรม ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทศนคติจากสังคม กฎหมาย/ระเบียบต่างๆ และสิ่งสำคัญคือ งบประมาณที่ต้องใช้ในการดำเนินงาน

๔. แนวทางแก้ไข

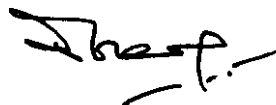
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบหมายให้กรมชลประทาน ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักของการพัฒนาแหล่งน้ำ รับเป็นหน่วยงานกลางในการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่น เพื่อดำเนินการตามแผนพัฒนาเพิ่มพื้นที่ชลประทานระดับลุ่มน้ำอย่างเป็นระบบ (กรอบน้ำ ๖๐ ล้านไร่) โดยประสานกับหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อบูรณาการแผนงาน และกำหนดพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินการก่อสร้างโครงการขนาดใหญ่และขนาดกลาง ซึ่งกรมชลประทานจะได้ดำเนินการศึกษาความเหมาะสมโครงการ วิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน รวมทั้งปฏิบัติตามเงื่อนไขของกฎหมายด้านการศึกษาสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด ก่อนดำเนินงานก่อสร้างทุกโครงการ สำหรับการพัฒนาโครงการขนาดเล็ก กรมชลประทานได้มอบหมายให้โครงการชลประทานในแต่ละจังหวัดดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่แบบบูรณาการในการกำหนดแผนงานให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้เป็นกรอบการพัฒนาพื้นที่ชลประทานอย่างสมบูรณ์และยั่งยืนในที่สุด

๕. ข้อเสนอ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงขอให้เพิ่มความก้าวหน้าการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๐ เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะได้มอบหมายให้กรมชลประทานดำเนินการให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์การพัฒนาที่วางไว้และปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินการในข้อ ๔ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีระ วงศ์สมุทร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

กรมชลประทาน

กองแผนงาน

โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๕๐๖๙

โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๖๙๑๗

-๕-

แบบรายงานผลการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี

รายงานครั้งที่ ๑ วันที่ ๓๑ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๔

๑. เรื่อง/โครงการ ขออนุมัติหลักการแผนพัฒนาเพิ่มพื้นที่ชลประทานให้เต็มศักยภาพ ๖๐ ล้านไร่
๒. หน่วยงานที่รับไปปฏิบัติ กรม ชลประทาน กระทรวง เกษตรและสหกรณ์
๓. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๐ วันครบกำหนดรายงาน -
๔. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กระทรวงการคลัง กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงคมนาคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำนักงานงบประมาณ
๕. งบประมาณ.....บาท ☐ เงินงบประมาณ ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....
๖. ผลการดำเนินการ ☐ ดำเนินการแล้ว ☐ ยังไม่ดำเนินการ

๖.๑ กรมชลประทานได้จัดตั้งคณะทำงานโครงการจัดทำแผนพัฒนาการชลประทานระดับลุ่มน้ำอย่างเป็นระบบขึ้นมา เพื่อพิจารณาปรับปรุงแผนพัฒนาการเพิ่มพื้นที่ชลประทาน โดยพิจารณาบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการชลประทาน และได้รวบรวมข้อมูลด้านศักยภาพ ความเหมาะสมของดิน การใช้ที่ดินในภาคการเกษตร ข้อมูลโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่ได้ดำเนินการก่อสร้างไว้แล้ว แต่ยังมีได้มีการพัฒนาระบบชลประทานตามศักยภาพ และข้อมูลโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่สามารถตอบสนองความต้องการของเกษตรกรในอนาคตได้

๖.๒ กรมชลประทานได้เสนอผลการดำเนินงานในการปรับปรุงแผนพัฒนาการเพิ่มพื้นที่ชลประทานให้เต็มศักยภาพ ๖๐ ล้านไร่ ต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติเพื่อทราบแล้ว เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ โดยสรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาการชลประทานระดับลุ่มน้ำอย่างเป็นระบบ (กรอบน้ำ ๖๐ ล้านไร่) ดังนี้

๖.๒.๑ กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและบริหารจัดการน้ำ โดยแยกเป็นมาตรการด้านการใช้สิ่งก่อสร้าง และมาตรการด้านการบริหารจัดการ กล่าวคือ

๑) ด้านการใช้สิ่งก่อสร้าง เน้นการพัฒนาโครงการและการใช้น้ำในลุ่มน้ำเป็นสำคัญ ก่อนที่จะพิจารณาแนวทางการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำในอันดับถัดไป โดยจะเน้นเฉพาะในพื้นที่ที่ประสบภาวะขาดแคลนน้ำและอุทกภัยก่อน จะเป็นการดำเนินงานโดยการพัฒนา แบ่งตามประเภทของอาคารชลประทาน ได้แก่ อ่างเก็บน้ำ ฝาย ประตูระบายน้ำ เขื่อนระบายน้ำ ระบบสูบน้ำด้วยไฟฟ้า แก้มลิง โครงการขายนํ้า ระบบส่งน้ำ ระบบระบายน้ำ รวมถึงการปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพโครงการชลประทานเดิม และระบบคันคูน้ำในระดับไร่นา

๒) **ด้านการบริหารจัดการ** เป็นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี การประสานงานกับภาคส่วนต่างๆ รวมถึงการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งกักเก็บน้ำ และโครงการชลประทานภายในลุ่มน้ำและระหว่างลุ่มน้ำ ซึ่งมีแผนการดำเนินงาน ได้แก่ การปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจัดการน้ำ การใช้ระบบโทรมาตรเพื่อติดตามและคาดการณ์สถานการณ์น้ำ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน ตรวจสอบความปลอดภัยเขื่อนและอาคารชลประทานที่มีอยู่ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการเกษตร รวมถึงการบูรณาการข้อมูลโครงการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๖.๒.๒ กำหนดแผนการดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำ เป็น ๓ ระยะ คือ แผนระยะสั้น (ก่อสร้างในปี พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๕) แผนระยะกลาง (ก่อสร้างในปี พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๖๐) และแผนระยะยาว (ก่อสร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นต้นไป) โดยแผนระยะสั้นจะเป็นแผนงานที่มีความพร้อม สามารถก่อสร้างได้ทันที ส่วนแผนระยะกลางและระยะยาวจะเป็นแผนงานที่ยังอยู่ระหว่างการศึกษาคูหาเหมาะสมของโครงการ ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และการดำเนินการด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งกรมชลประทานจะได้เร่งรัดการดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ต่อไป

๖.๒.๓ จากแผนการพัฒนาการชลประทานอย่างเต็มศักยภาพดังกล่าว คาดว่า จะสามารถเก็บกักน้ำได้เพิ่มเติมอีกประมาณ ๒๖,๖๐๓ ล้านลูกบาศก์เมตร และมีพื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้นอีกประมาณ ๓๔.๐๔ ล้านไร่ เมื่อรวมกับปริมาณน้ำเก็บกักและพื้นที่ชลประทานที่มีอยู่ในปัจจุบัน ตรวจสอบความปลอดภัยเขื่อนและอาคารชลประทานที่มีอยู่ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการเกษตร รวมถึงการบูรณาการข้อมูลโครงการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะทำให้ประเทศไทยมีแหล่งเก็บกักน้ำไว้ใช้ ๑๐๒,๙๗๓ ล้านลูกบาศก์เมตร หรือประมาณร้อยละ ๕๒ ของปริมาณน้ำท่าในประเทศ และถ้าสามารถดำเนินการได้ตามแผน จะทำให้มีพื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้นเป็นทั้งสิ้น ๖๒.๔ ล้านไร่

๗. ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินการ

๗.๑ ปัจจุบันยังขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่มีภารกิจและรับผิดชอบ เรื่องการพัฒนาและบริหารจัดการน้ำ ซึ่งอาจส่งผลให้การกำหนดแผนงาน/โครงการเพื่อการพัฒนาเพิ่มพื้นที่ชลประทานให้เต็มศักยภาพมีความซ้ำซ้อนกัน

๗.๒ มีปัจจัยหลายอย่างที่มีผลต่อความสำเร็จของการจัดทำแผนงาน/โครงการพัฒนาแหล่งน้ำให้เต็มศักยภาพ เช่น ความเหมาะสมด้านวิศวกรรม ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทัศนคติจากสังคม กฎหมาย/ระเบียบต่างๆ และสิ่งสำคัญคือ งบประมาณที่ต้องใช้ในการดำเนินงาน

๘. แนวทางการแก้ไขปัญหา

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบหมายให้กรมชลประทาน ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักของการพัฒนาแหล่งน้ำ รับเป็นหน่วยงานกลางในการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่น เพื่อดำเนินการตามแผนพัฒนาเพิ่มพื้นที่ชลประทานระดับลุ่มน้ำอย่างเป็นระบบ (กรอบน้ำ ๖๐ ล้านไร่) โดยประสานกับหน่วยงานและภาคส่วนที่

เกี่ยวข้องเพื่อบูรณาการแผนงาน และกำหนดพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินการก่อสร้างโครงการขนาดใหญ่และขนาดกลาง ซึ่งกรมชลประทานจะได้ดำเนินการศึกษาความเหมาะสมโครงการ วิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน รวมทั้งปฏิบัติตามเงื่อนไขของกฎหมายด้านการศึกษาสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด ก่อนดำเนินงานก่อสร้างทุกโครงการ สำหรับการพัฒนาโครงการขนาดเล็ก กรมชลประทานจะได้มอบหมายให้โครงการชลประทานในแต่ละจังหวัดดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่แบบบูรณาการในการกำหนดแผนงานให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้เป็นกรอบการพัฒนาพื้นที่ชลประทานอย่างสมบูรณ์และยั่งยืนในที่สุด

๙. ระยะเวลาสิ้นสุดโครงการ

เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นต้นไป

ผู้รับผิดชอบ นายสมเกียรติ ประจำวงษ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักบริหารโครงการ

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๑ ๐๐๖๘ โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๗๘๗๐ E-mail Address: prajamwong@hotmail.com